

Samenvatting Kunstgeschiedenis Renaissance en Barok

Samenvatting door een scholier

1483 woorden

19 jaar geleden

★ 6,1

895 keer beoordeeld

Vak

Kunstgeschiedenis

Renaissance

1400-1600

Aan het begin van de vijftiende eeuw ontstond er in Italië een hernieuwde belangstelling voor de kunst en cultuur van de klassieke oudheid. Deze periode kreeg de naam Renaissance, wat wedergeboorte betekent. In de Renaissance veranderde veel in het denken van de mens. Tijdens de Middeleeuwen richtte men zich op de religie en hiernamaals, maar in de Renaissance ontdekte men opnieuw de schoonheid van de wereld en van het menselijk lichaam. Door het afnemen van de invloed van de kerk kwam de mens zelf centraal te staan.

Bouwkunst, schilderkunst en beeldhouwkunst werden in de Renaissance voor het eerst als vrije kunsten gezien in plaats van een soort ambachtelijk handwerk.

Beeldhouwkunst

In de renaissance was een volumineus naakt een ideaal beeld van de mens. Kenmerkend voor de beelden was, net als tijdens de klassieke oudheid, dat de schoonheid belangrijker werd gevonden dan het natuurgetrouw afbeelden van een menselijk lichaam. Ook werden beelden afgebeeld in *contaposto*. Dit was een houding waarbij het beeld zijn gewicht naar een been verplaatste zodat het andere beentje er losjes bij hing. De romp was hierbij iets gedraaid. Deze houding zorgde ervoor dat er meer 'beweging' in de beelden werd gecreëerd en het niet meer een blok steen was.

Bij de beeldhouwkunst maar ook bij de schilderkunst beeldde men weer voor het eerst weer menselijk naakt af uit de klassieke oudheid. We kunnen hier duidelijk spreken van anatomie en evenwichtige verhoudingen die wetmatig waren vastgelegd. Doordat kunstenaars in de Renaissance de anatomie gingen bestuderen kwamen ze er achter dat het inwendige van het menselijk lichaam van invloed was op de uiterlijke vorm van het lichaam. De mensen op schilderijen en de beelden gingen er hierdoor erg realistisch uitzien.

Schilderkunst

In de schilderkunst probeerde men de mensfiguren en de ruimte eromheen zo echt mogelijk weer te geven. Men ging zo veel mogelijk natuurgetrouw schilderen. De natuur werd met aandacht geschilderd en de achtergrond in een juist perspectief weergegeven. In de schilderijen uit de Renaissance vinden geen afsnijdingen plaats en de figuren staan in een denkbeeldige driehoeks/ovaal-compositie gerangschikt. Dit werd als evenwichtig en harmonieus ervaren. Ook is er een voorkeur voor een symmetrische compositie.

Architectuur

De gebouwen werden door de Renaissance ontwerpers ruimtelijk of stereometrisch gebouwd. Men werkte vanuit de principieel organische vormen en van hieruit zag men welmatigheden die leidden tot geometrie. De meest belangrijkste verhoudingen werden gevormd door de diagonalen van een gelijkzijdige of regelmatige vijfhoek die een

vijfhoekige stervorm (pentagram) vormen. De verhouding waarin de zijden van het pentagram elkaar delen is ook wel bekend als:

de gulden snede. Deze verhouding is natuurlijk. In de architectuur maakte men naast het gebruik van de gulden snede ook zuilen naar het voorbeeld van de klassieke oudheid. Compacte bouwvolumes, zoals de cilinder of halve bol werden in het gebouw verwerkt en centraalbouw werd veel toegepast.

Hoog -en laat Renaissance (1500-1600)

Tijdens de periode van het hoog Renaissance waren er twee kunstenaars die zeer kenmerkend zijn voor de renaissance, namelijk: Leonardo da Vinci en Michelangelo Buonartoti.

*Leonardo da Vinci hield zich naast tekenen, schilderen en beeldhouwen bezig met de meest uiteenlopende zaken. Hij werd dan ook niet voor niets de duivelskunstenaar genoemd. Hij was ontzettend rusteloos in het zoeken naar nieuwe ideeën. Vaak had hij een project half uitgewerkt waarna hij alweer met een nieuwe begon. Dit gold echter niet voor de schilderkunst, hierin was hij meester en perfectionist.

*Michelangelo Buonartoti vond de beeldhouwkunst het hoogste, hoewel hij in zijn carrière ook heeft geschilderd, zoals het beroemde fresco: 'de schepping van Adam'.

. Als beeldhouwer wist hij mens en dier als het ware uit het blok marmer te bevrijden. De mens en de verhoudingen van het menselijk lichaam stonden centraal in zijn werk. Mensfiguren waren voor Michelangelo het begin- en eindpunt in heel zijn werk.

*Beide schilders hanteerde de techniek van het perspectief goed.

*In de Hoge Renaissance wilde de opdrachtgevers ook vaak zelf op het schilderij staan en hierdoor ontstond er aandacht voor het portretschilderen.

*Figuren in de Hoge Renaissance werden nog plastischer en gespierder uitgebeeld.

Maniërisme

Het maniërisme werd voornamelijk gebruikt om er kunstenaars mee aan te duiden die de manier van de Hoge-Renaissance imiteerden zonder iets van de ziel over te brengen: onoprecht en gekuntseld.

De maniëristen doorbraken de klassieke symmetrische compositie van de renaissance. Beweeglijke figuren in gracieuze houdingen met langgerekte lichamen riepen een nieuw ideaalbeeld op. Dit was natuurlijk niet in overeenstemming met de werkelijkheid, misschien dat men tijdens het maniërisme de kunst de betekenis gaf van 'kunst om de kunst'.

Barok

1600-1750

De Barok was een feestelijk en uitbundige stijl, meestal herkenbaar aan weelderige groeivormen en krullen. Ook sterke beweging der vormen, uitdrukking van kracht en de opheffing van grenzen tussen schilder-, beeldhouw- en bouwkunst zijn kenmerkend voor deze stijl. Andere kernbegrippen zijn de sterke plastiek, de nadruk op pathos, de voorkeur voor pracht en praal en de vergroting van de afmetingen van kunstwerken. Ieder euopees land heeft haar eigen barokstijl.

De Barok had vooral een religieuze inslag. De Katholieke kerk had het behoorlijk moeilijk gehad onder de

aanvallen van de reformatie. Toen de onrust rond de kerkhervormingen echter weer wat geluwd was, startte de Katholieke kerk vol goede moed nieuwe initiatieven en liet veel nieuwe kerken bouwen. Door middel van het toepassen van de Barokstijl probeerde de kerk de mensen te overdonderen, want het was niet alleen bedoeld om al die pracht en praal te laten schitteren, maar ook om het op een hemels paradijs op aarde te laten lijken. De gelovige moest zoveel mogelijk worden meegesleept door dit machtsvertoon.

Beeldhouwkunst

De belangrijkste kenmerken voor beelden uit de barok was een draaiing in het lichaam, waardoor het je als het ware uitnodigt eromheen te lopen.

De kunstenaars, dus ook van de schilderskunst, streefden naar een zo groot mogelijk dramatisch effect in hun werk en op de toeschouwer. Door de ingewikkelde vormen van de beelden, krijg je een sterk licht-donker effect.

Schilderkunst

Tijdens de 17e eeuw is de barok vooral belangrijk in de schilderskunst, met name in die gebieden die overwegend katholiek waren. Een belangrijk kenmerk van de Barok is de dynamiek, de actie, die de schilders probeerde vast te leggen, in tamelijk ingewikkelde composities: diagonaal, piramidaal en asymmetrisch. Doordat men een groot dramatisch effect in hun schilderijen wilden creëren werden de personen vaak met sterk uitgebeelde gevoelens en heftige gebaren afgebeeld. Verder werden er dramatische effecten bereikt door sterke licht/donker contrasten en diepe volle kleuren. Er is beweging veroorzaakt door een dynamische compositie met diagonale lijnen, verspringende vlakken en afsnijdingen. De barokschilder schildert realistisch, men ontdekte de schoonheid van de zichtbare wereld en probeerde dit alles zo echt mogelijk af te beelden en schilderde in een atelier.

Architectuur

In de barokperiode werkten schilder, beeldhouwer en architect vaak samen. In een barokgebouw smelten schilderkunst, beeldhouwkunst en bouwkunst samen tot een totaalkunstwerk. De bouwkunst van de Barok gaf verder de voorkeur aan grote gebouwen, vaak uitgaande van de ligging van of in een samenleving met een omringend park.

Zo groots en overweldigend als de paleizen waren, zo rijk waren de verschillende Lodewijken zelf. Je kon echt spreken van een hofcultuur, die later uitvloeide tot een aparte stijl, rococo genaamd; een soort barok, maar met veel versierinkjes en tierelantijntjes.

Vergelijken van Renaissance en Barok

Tijdens de renaissance stond de mens centraal, door bestudering van de anatomie kwam men erachter dat het inwendige invloed had op de uitwendige vorm van het lichaam, hierdoor gingen de beelden er erg realistisch uitzien. Wat echter wel kenmerkend was, was dat de mensen in de Renaissance de beelden, maar ook in schilderijen mensen als ideaal werden afgebeeld.

In de barok ontwikkelde een soort verzet tegen de schoonheidsidealen van de Renaissance. De eerste barok schilders vonden dat niet alleen maar mooie, goed geproportioneerde mensen de aarde bevolkten en probeerde de schoonheid van de zichtbare wereld zo echt mogelijk weer te geven.

In de Renaissance werden figuren in de schilderkunst in een denkbeeldige driehoeks/ovaal-compositie gerangschikt, dit werd als evenwichtig en harmonieus ervaren.

In de barok was er echter sprake van een feestelijke en uitbundige stijl en actie die de schilders probeerde vast te leggen. Ook wilde men een groot dramatisch effect in hun schilderijen creëren. Het licht speelde hierin een belangrijke rol, door het licht-donker contrast en volle kleuren werd dit effect o.a bereikt. De gulden snede werd door de ontwerpers in de Renaissance veel toegepast, hierdoor ontstond een juiste verhouding tussen hoogte, breedte en diepte. Ook paste men zuilen toe, net zoals in de klassieke oudheid en compacte bouwvolumes, zoals de cilinder of halve bol werden in het gebouw verwerkt. Tijdens de Barokperiode gaf men de voorkeur aan grote gebouwen. Men zocht naar contrasten: zware kroonlijsten boven deuren en ramen, dubbele rijen pilaren, uitbundig versierde koepels op kerken. In de Renaissance ontdekte men opnieuw de schoonheid van de wereld en van het menselijk lichaam terwijl de Barok een religieuze inslag had.